

Správa Státní bezpečnosti H r a d e c K r á l o v é

II.odbor - 2.oddělení

Dne 1.10.1968

Náčelníku II.odboru S-Stb
s.plk. Trávníčkovi

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ~~z d e

Okresní archivní a spisové služby
ZRUŠEN STUPEŇ UTAJENÍ (SVAZKU)
dnem 1. 4. 1999, pokynem MV č. 6/1999.

Šulová Světlana

Šulová

Na základě Vašeho rozkazu čj. 05-00630/01-68 ze dne 27.9.1968 k požadovaným hlediskům uvádím následující poznatky:

K bodu 1:

- a/ Ve styku s naší agenturou byl od 20.8.1968 po linii 2.odd. zjištěn jediný poznatek o podezřelém kontaktu /pravděpodobně/ západní rozvědky. Jedná se o TS HONZU č.2975, u jehož osoby je již z dřívější doby organizována podstava BND pro jeho konkrétní vztahy na NSR a záp. Berlín, kde dotyčný stázuje. V srpnových událostech byl HONZA při pobytu v záp. Berlíně vyzván jistým Hansem NOWOTNY - majitelem Salonu Wien, aby se k němu 27.8.1968 dostavil do jeho bytu. Při uskutečněné návštěvě byl za přítomnosti hostitele A-HONZA seznámen s dalším mužem - jistým Georgesem J.GRAFEM, uprchlíkem po roce 1948 z ČSR, který se v rozhovoru HONZOVI svěřil, že od uvedené doby pracoval pro francouzskou rozvědku a ve francouzských službách prý pracuje dosud. Před příjezdem do záp. Berlína /dle předané vizitky/ působil jako francouzský atašé v Zambii. Nyní bydlí 1 Berlin 31, Kurfürstendamm 155/a. Podle HONZOVY zprávy - hostitel Hans NOWOTNY zaváděl ve směru k HONZOVI rozpravu na probíhající vnitropolitickou situaci v ČSSR v důsledku obsazení vojsky VS, ovšem samotný GRAF chtěl na HONZOVI konkrétní vyjádření, zda emigruje nebo se vrátí zpět do ČSSR. Když mu HONZA sdělil, že neemigruje, ale vrátí se do ČSSR, GRAF již neměl dalších dotazů. NOWOTNÝ po skončeném jednání opět pozval našeho HONZU k další návštěvě,

která se uskuteční až koncem října t.r. Vyjma toho HONZA zjistil, že v prostředí uvedených mužů se pohybuje čl. státní příslušnice - jistá Ivana ŠIMROVÁ z Prahy, která v Salonu Wien u Hanse NOWOTNY již 2 měsíce pracuje jako kadeřnice a má v úmyslu se v záp. Berlíně zdržet po dobu jednoho roku. Poznatky od TS HONZY ve směru k Hansi NOWOTNY, GRAFOVI a ŠIMROVÉ budou dále prověřeny a TS HONZA byl úkolován s cílem stanovení dalšího zájmu o jeho osobu při pokračování ve stáži v záp. Berlíně.

b/ V dalším případě je v SPS LETEC rozpracováván býv. důstojník ČSLA z Týniště n.Orl., okr. Rychnov n.Kněžnou, jistý JIROUŠEK Luděk, pro důvodné podezření ze styku s BND. Jmenovaný vícekrát vycestoval do prostoru Mnichova v NSR ke tchánovi BLASCHKEmu, který za II. světové války pracoval jako zpravodajec ve štábu Wehrmachtu a nyní je podnikatelem. Objekt LETEC již ve dvou případech přišel do styku se západoněmeckou policií. V prvním případě jako svědek při krádeži auta a v druhém případě měl být navštíven a vytěžován v bytě svého tchána, což při pohovoru po příjezdu pracovníkům Stb nesdělil. Tato skutečnost byla zjištěna naší agenturou. V průběhu srpnových událostí narychlo vycestoval na jednodenní návštěvu opět do Mnichova. Účel této poslední cesty nebyl zatím prověřen. Příklad je přednostně rozpracováván ve spolupráci se skup. Stb Rychnov n. Kněžnou.

V SPS RYTÍŘ je rozpracováván VC - NSR státní příslušník, jistý SCHLUMPERGER Otto, ředitel centrály pro umístování vysoškolských kádrů - emigrantů pro NSR ve Frankfurtu n/M. Agenturně bylo potvrzeno, že objekt RYTÍŘ vytěžoval naše občany v Pardubicích k jejich povolání, postavení, politickému smýšlení a k názorům na další zahraniční čl. politiku. Vyjma toho požadoval, aby naši občané své názory písemně zpracovali a zaslali je do NSR k zveřejnění. Zvláště ho zajímala ekonomická situace a problémy ve VCHZ Pardubice, dodávky smluvních podniků a pod. Na našem TS MICHALOVI rov-

něž požadoval spolehlivé informace o politicko-církevní situaci v našem státě - pro potřebu štýrského biskupa dr. HERMANA s tím, že je dříve poskytoval Msg. ŠETINA, a rovněž další informátoři, se kterými již nemají kontakt. Při poslední návštěvě objekt RYTÍŘ na TS MICHALOVI požadoval splnění dalších úkolů ohledně situace v církevním majetku, nepřímo ho získával ke spolupráci a zval TS MICHALA k návštěvě NSR. Případ je aktivně rozpracováván ve spolupráci s O-Stb Pardubice.

Mimo operativní svazek je prověřován signál RUTH, ve kterém je sledována SEKALOVÁ Edeltraud, německé národnosti, čsl. státní příslušnice, nyní prodavačka 'OZ v Hradci Králové. Podle agenturního zjištění je jmenovaná ve styku s dalšími osobami německého původu, kteří bydlí v Hradci Králové i jinde ve VČK. V podstatě tyto Němce kontaktuje a nabádá je k vzájemné solidaritě s tím, aby drželi pohromadě a občas se neveřejně setkávali. Vyjma toho Němce utvrzuje o vytvoření t.zv. " Spojených států evropských " s tím, že Sudety budou vráceny Němcům. Styky s osobami německého původu se mají uskutečňovat v bytě jisté POSLUHOVÉ, která je rovněž německé národnosti. Tyto schůzky jsou nutné, aby po zvratu stávajícího zřízení v ČSSR, mohli zde žijící Němci vykázat vlastní činnost.

Zatím bylo prověřeno, že SEKALOVÁ byla od roku 1964 již 8x v NSR jako výjezdářka za svými známými, kteří byli odsunuti z prostoru Trutnova do NSR. Jejím nejzajímavějším stykem se jeví jistý DOERBECK, NSR státní příslušník, který dojíždí do Karlových Varů a tamním O-Stb je rozpracováván jako objekt (byl ve styku s CIC). Zatím se jedná o první poznatek tohoto druhu, kterému je nadále věnována operativní pozornost.

- c/ V názorech na vývoj v ČSSR a další mezinárodní vztahy v důsledku nové vnitropolitické situace ve směru aktivizace západních rozvědek nebyly po linii 2.oddělení získány bližší poznatky.

d/ V současné době rovněž nemáme žádné konkrétní poznatky v problematice BND o písemném i jiném spojení mezi BND a čsl. občany i v opačném směru. Situace je ztížena hlavně zrušením úkonu K-3, který se již delší dobu na rozkaz vedení MV neprovádí.

Jiné konkrétní poznatky k bodu 1/ nebyly po 20.8. získány .

K bodu 2:

a/ V rámci akce WILDA (případ zdejšího 1.oddělení) je sledován zájem kulturního atašé BVV v Praze pana F.D. HUGHESE ve směru jeho kontaktů na členy Klubu anglického jazyka v Hr.Králové, které jsou ustanoveny rovněž v dalších místech výskytu vysokých škol v ČSSR. Nejen HEGHES, ale i jeho předchůdce WOODS velmi taktním a pozorným způsobem navázali styky s inteligencí v ČSSR. Zatím nelze v žádném případě konkretizovat jeho trestnou činnost. Využitím D-HEDVIKY a JIŘINY bylo zatím ověřeno, že kulturní atašé BVV HUGHES ve své činnosti - vyjma poskytnutého výukového materiálu a jiné nezávadné literatury - ve své činnosti nevybočil ze stanovených mezí. Přesto však na druhé straně D-HEDVIKA navázal bližší kontakt s přítelkyní HUGHESE - paní Eleanorou RANSOME z Londýna, která je redaktorkou vysílání BBC. RANSOME poskytla D-HEDVICE osobní pomoc při jejím nynějším pobytu v srpnových událostech v Londýně (finanční půjčka, eventuelní zaměstnání na BBC, možnost dalšího kontaktu).

b/ V rámci akce LUX je prováděno operativní využití občanů německé národnosti z VČK, kterým bylo povoleno trvalé vysídlení do NSR. Dotyční občané - nyní NSR státní příslušníci nadále přijíždějí do VČK, kde dosud mají své příbuzné a známé. Po 20.8.1968 došlo ke značnému poklesu jejich příjezdů z NSR do VČK a do současné doby byl zachy-

cen příjezd pouze několika jednotlivců k příbuzným. Jejich operativním obsazením nebyly získány konkrétní poznatky o jejich zájmu ke stávající vnitropolitické situaci v ČSSR, k rozmísťování vojsk VS, stavu a počtům jejich bojové techniky a pod. Rovněž nebyl zjištěn žádný příjezd zpravodajsky zajímavých osob z akce LUX.

K bodu 3:

- a/ Z vytypovaných osob po linii 2.oddělení nebyla zaznamenána žádná emigrace z řad význačných osobností a nositelů státního tajemství.
- b/ Po 20.8.1968 do současné doby bylo po linii 2.odd. vytěženo několik výjezdářů po jejich návratu z ciziny. Na druhé straně však nemáme k dispozici tolik poznatků, aby z nich bylo možno hlouběji analyzovat. Např. ve dnech 10.8.-2.9.68 se v Itálii^a v Rakousku zdržoval výjezdář D-ANDREJ. Srpnové události ho zastihly v autocampingu Via Aurelia u Říma. Ve svém sdělení kladně hodnotí starost čs. ZÚ v Římě, konkrétně pracovníka ZÚ KŇOURKA, který se pečlivě staral o čs. turisty. Na druhé straně D-ANDREJ rovněž kladně hodnotí solidárnost italských občanů, jejich morální a faktickou pomoc. D-ANDREJ byl rovněž na Komitétu pomoci pro čs. občany ve Vídni. Zde se setkal s pomocí pro čs. občany, ale i nesprávnými tendencemi a poplašnými zprávami o situaci v ČSSR a hlavně o úmyslech emigrace u řady čs. výjezdářů.

Se zajímavými skutečnostmi se rovněž setkal A-HONZA, který od 15.5.1968 stázuje v záp. Berlíně, kde v srpnových událostech byl jako lékař ve styku s pracovníky tamní čs. vojenské mise. Při styku se západoberlínskými občany rovněž seznal jejich sympatie a různé tendenční mínění, které je hlavně zaměřeno proti ULBRICHTOVI a SSSR. [Zajímavé je např. vyjádření prof.dr. MELLEROWICZE ze záp. Berlína, který se nechal slyšet, že vláda NSR vychází ze stávající situace v ČSSR po okupaci vojsky VS a nebude provádět takovou politiku, která by dávala důvody a argumenty Moskvě pro trvání dalšího obsazení vojsky VS a v ČSSR a bude prý dělat vše, aby docházelo ke zmírnění napětí ve střední Evropě.]

Např. ve dnech 11.8. - 16.9.1968 se ve Velké Británii zdržoval D-HEDVIKA. Důvěrník se zdržoval v Edinburgu^a v důsledku obsazení ČSSR vojsky VS zaslala otevřený dopis sovětskému velvyslanci v Londýně jako protest proti obsazení ČSSR, který byl v podstatné části také zveřejněn v tamním deníku SCOTSMAN ze dne 24.8.1968. Souběžně s tím se důvěrník blíže seznámil s pí RANSOMOVOU Eleanorou, která pracuje jako redaktorka vysílání BBC v Londýně. Ještě při pobytu v Anglii se důvěrník seznámil se skupinou západoněmeckých vysokoškoláků - levicového zaměření, kteří prohlásili, že budou v NSR agitovat pro politiku socialismu s lidskou tváří apod. Jejich ideálem je DUBČEK a další.

V podstatě lze uvést, že všichni výjezdáři z ČSSR byli středem pozornosti a sympatií. Ani v jednom případě nebyl zachycen poznatek, že byli kontaktováni a vytěžováni ke skutečným tvořícím státní a vojenské tajemství. Např. D-JAROSLAV, který v srpnových dnech byl v NSR a USA, byl vědeckými pracovníky vyzván k emigraci do USA nebo Austrálie z důvodů vážné vnitropolitické situace v ČSSR. Jejich nabídky odmítl a 4.9.1968 přicestoval na krátkou návštěvu rodiny do republiky. Tento důvěrník podal zajímavé informace o stávající propagandě mezi čs. občany v KS a v tomto smyslu byla ihned vypracována příslušná zpráva pro další informování a opatření.

K bodu 4:

- a/ K býv. Klubu K-231 nejsou na 2.odd. konkrétní poznatky. Na druhé straně však pracovníci tuto otázku sledují. Přes důvěrníka byl získán a předán poznatek o jednání aktivního předsedy K-231, jistého BALCARA z Lanškrouna, který v současné době se omlouvá napadeným osobám z údobí před 20.8.1968.
- b/ K činnosti KAN nejsou na 2.oddělení získány bližší poznatky.
- c/ K činnosti býv. soc. demokratů a přípravných výborů nebyly rovněž získány žádné operativní poznatky.

- d/ Přes důvěrníka z ČKD Platiště bylo zjištěno, že v tomto závodě jsou ve značné míře rozšiřovány letáky za pomoci psacího stroje. Jejich obsahem - kterých je několik druhů - jsou urážky vojenských jednotek VS, nacházejících se na území ČSSR a jiný druh letáků ve formě jídelního lístku v urážlivém tónu napadá vedoucí představitele států VS.

K bodu 5:

- a/ V přípravě na ozbrojené akce a hromadění zbraní nebyly získány žádné konkrétní poznatky.
- b/ Přes důvěrníka pracujícího v oboru pohostinství a dále přes TS byly zjištěny názory, jak se zaměstnanci našeho pohostinství mají zachovat při návštěvě a obsluze příslušníků vojsk VS v podnicích pohostinství. Tyto orgány nebyly do současné doby řádně poučeny a instruovány a upozorňuje se, že by mohlo dojít ke zbytečným střetům při případném odmítnutí nebo podání občerstvení.

K bodu 6:

- a/ Agentura, která před srpnovými událostmi byla v síti TS, rovněž i po 20.8.68 zůstává nadále v síti spolupracovníků na 2.odd. Souběžně s tím lze konstatovat jejich dobrý vztah k říd. orgánům. To lze doložit na příkladech ze vztahu TS HONZY, KOSINY, KVĚTY, KAMILA, TOPOLA, VÍTI i z řady jiných TS, rovněž na O-Stb. Zatím nebyl zjištěn žádný případ odmítnutí spolupráce ze strany TS.

Rovněž uvádíme, že ve třech případech bylo provedeno dlouhodobé vysazení TS do zahraničí - konkrétně do NSR s cílem jejich podstavy BND /TS LÁDA, HONZA, TOPOL/. Vyjma toho se připravuje a organizuje další podobné vysazení s cílem podstavy, a to v případě TS SOUKUPA, KOŠÍČKA, VÍTI a KVĚTY. Souběžně s tím se dále připravují vhodné typy na vysazení a v úvahu přichází TS STRUNA, MOGUL, FOLMAR + další 1 typ z O-Stb Trutnov. V tomto směru je spolupracováno s příslušnými O-Stb v kraji.

- b/ Po linii 2.odd. nebylo vypracováno žádné memorandum k zahájení trestního stíhání podle jednotlivých trestných činů po 20.8.1968.
- c/ Ani před 20.8.1968 nebyla na 2.odd. přerušena operativní činnost. V současné době ve spolupráci s II.správou 4.odborem HS-Stb se provádí vyhledávání vhodných typů k využití do Böblingen v NSR a k přejezdu Folmava k podstavě BND. Tento úkol je řešen podle stávající situace a možností za součinnosti všech O-Stb v kraji s příslušnou instruktáží. Ve směru možného využití tohoto cíle je zjištěn jeden typ z O-Stb Trutnov a jeden typ z O-Stb Svitavy.

K bodu 7:

- a/ Postoj kolektivu 2.oddělení při plnění stávající vládní linie nezaznamenává žádných zásadních rozporů. Všichni pracovníci 2.oddělení se plně staví za polednový vývoj v ČSSR a za legální stranické a ústavní činitele, konkrétně za presidenta ČSSR s.SVOBODU. Žádný z orgánů 2.odd. nemá zájem pro návrat předlednových poměrů a k formám tehdejšího byrokratického mocenského systému nebo k návratu nekontrolovatelné moci jednotlivce. Na druhé straně však orgánové 2.oddělení odsuzují předešlé paušální napadání KSČ a bezpečnostního aparátu pro deformace z padesátých let a v té souvislosti mají výhrady k některým pracovníkům tisku a sdělovacích prostředků, kteří mluvili za sebe, ale ve skutečnosti v extrémním směru ovlivňovali veřejné mínění našich občanů. Orgánové jsou toho mínění, že každý má právo na svobodné vyjádření vlastního názoru, avšak pro každého je závazné usnesení vyššího stranického orgánu, kterému se každý podřídí a bude ho plnit.
- b/ Mezi pracovníky 2.oddělení jsou názorové rozdíly řešeny diskusí. Neexistují však žádné extrémní a anarchistické tendence, rovněž tendence k návratu do předlednových poměrů apod.
- c/ V rámci polednového vývoje a v zásadách Akčního programu KSČ a vlády ČSSR orgánové 2.oddělení pro plnění

naléhavých kontrarozvědných úkolů požadují, aby se urychleně a v zásadách čs. ústavy a právních norem vyřešila jejich právní jistota, finanční ocenění, vyhovující materiální zabezpečení, výsluha a existenční možnost v případě nemoci apod. Souběžně s tím požadují, aby byly vytvořeny příslušnými stranickými a vládními činiteli všechny možnosti pro řádný výkon operativní činnosti na úseku boje s nepřátelskými rozvědkami, rovněž byla ústavními činiteli legalizována možnost využívání potřebných prostředků agenturně operativní práce /technika, K-3 apod./. Dále požadují, aby straničtí a vládní činitelé na všech stupních řízení pro pracovníky čs. bezpečnosti a kontrarozvědky zajistili prostřednictvím sdělovacích prostředků i vlastním vystoupením společenské a oficiální uznání celkové práce naší Bezpečnosti a skončilo její všeobecné a paušální skandalizování. Orgánové 2.oddělení jsou si na druhé straně vědomi toho, že bez podpory široké veřejnosti nemohou řádně plnit úkoly na úseku obrany republiky.

V rámci boje proti BND všechny orgány zajímá budoucí model čs. kontrarozvědky, nová organizace, metody a formy práce, rovněž jak budou zvládnuty operativní úkoly na tomto úseku, kdyby došlo ke zrušení O-Stb.

Náčelník 2.odd. II. odboru:
mjr. František Krček
 mjr. František KRČEK